

Μακεδονικά

Τόμ. 4, Αρ. 1 (1960)

Franz Babinger, *Maometto il Conquistatore e il suo tempo*. Giulio Einaudi editore

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.775](https://doi.org/10.12681/makedonika.775)

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1960). Franz Babinger, *Maometto il Conquistatore e il suo tempo*. Giulio Einaudi editore. *Μακεδονικά*, 4(1), 614–615. <https://doi.org/10.12681/makedonika.775>

ὁ Ἰάκωβος. Ἡ φράσις ἀπλούστατα δημοτικίζει, σημαίνει δὲ ἐπειδὴ ὁ ἀπὸ τοῦ κάστρου τῶν Ζιγγῶν καταγόμενος Ἰάκωβος.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 47 γράμμα ἐν στ. 47 μετὰ τὸ ὁμολόγησαν πρέπει ἀντὶ τοῦ κόμματος νὰ τεθῆ ἄνω τελεία, ὅπως στίζει καὶ ὁ Χριστόφορος. Ἡ στίξις ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον στοιχεῖον διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ κειμένου καὶ πρέπει νὰ τυγχάνῃ πολλῆς προσοχῆς. Εὐτυχῶς τὰ παραδείγματα κακῆς στίξεως εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτην εἶναι πολὺ ἀραιὰ καὶ ὄχι πολὺ σοβαρά. Ἐπίσης σπάνια εἶναι καὶ τὰ παροράματα καὶ εὐκόλως διορθωτά. Ἔπρεπε, νομίζω, νὰ ἀποφευχθῆ ὁ νεωτερισμὸς τῆς παραλείψεως τῆς ὑπογεγραμμένης, διότι δημιουργεῖ ἐνίοτε συγχύσεις μεταξὺ δοτικῆς καὶ ὀνομαστικῆς τῶν πρωτοκλίτων θηλυκῶν. Κατὰ τὰ ἄλλα νομίζω ὅτι ἡ ἔκδοσις τῶν κειμένων εἶναι ἀγρία. Χρήσιμος τέλος εἶναι καὶ ὁ δημοσιευόμενος χάρτης, εἰς τὸν ὁποῖον σημειοῦνται ἀκριβῶς οἱ τόποι, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὰ ἔγγραφα.

ΣΤΙΑΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

F r a n z B a b i n g e r, Maometto il Conquistatore e il suo tempo. Giulio Einaudi editore, 1957. 8ον, σ. 795. Πίν. 28, ἐξ ὧν ὁ ἔγχρωμοι. Εἰκόνες ἐντὸς κειμένου 13.

Ὁ Μωάμεθ ὁ Β' ὁ Πορθητῆς εἶναι ἴσως ὁ σπουδαιότετος τῶν Ὀθωμανῶν σουλτάνων, διότι εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ συμπλήρωσις καὶ ἐδραίωσις τῶν κατακτήσεων τῶν προκατόχων του κατὰ τε τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν καὶ ἡ συγκρότησις ἑνὸς ἐνιαίου καὶ ἰσχυροῦ κράτους, τὸ ὁποῖον καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπὶ ἓνα τοῦλάχιστον αἰῶνα ἀπέτελεσε τὸ φῶβητρον τῆς Δύσεως. Ὅμως, μολονότι τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον γνωστὰ καὶ ἐκ τῶν γενικωτέρων ἱστοριῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἔλειπεν ἡ ἀναγκαία εἰδικωτέρα καὶ λεπτομερεστέρα ἐξέτασις αὐτῶν, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐπισκόπησις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνδρός. Τὸ κενὸν ἀνέλαβε νὰ συμπληρώσῃ ὁ ἀρμοδιώτατος πρὸς τοῦτο, ὁ Franz Babinger.

Οὗτος, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὰς γνωστὰς πηγὰς, ἑλληνικὰς καὶ τουρκικὰς, τὰς ὁποίας γνωρίζει καλύτερον παντὸς ἄλλου, προσέβη εἰς εὐρείας ἀρχαικάς ἐρεῖνας εἰς τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὰ ἀρχεῖα τῆς Δύσεως, καὶ ἰδίως τῆς Ἰταλίας, ἐκ τῶν ὁποίων ἀρκετὰ νέα στοιχεῖα ἔφερεν εἰς φῶς, συμπληροῦντα ἢ ἐξακριβοῦντα τὰ ὑπάρχοντα. Τὸ ὕλικόν, τὸ ὁποῖον εἶχε νὰ δαμάσῃ ὁ συγγραφεὺς, ἂν μάλιστα λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς γενομένας ἐπ' αὐτοῦ μέχρι τοῦδε μελέτας, ὑπῆρξεν ὀγκωδέστατον. Ἐν τούτοις κατώρθωσεν οὗτος νὰ δώσῃ πλήρη, σαφῆ, εὐεπισκόπητον, ἀλλὰ καὶ εὐανάγνωστον εἰκόνα τῶν ἔργων καὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ ἱστορουμένου προσώπου, ἐλέγχων παρεμπιπτόντως καὶ τὰς ὑφισταμένας περὶ αὐτοῦ ἀνακριβείας.

Ἀξιολογώτατον εἶναι τὸ περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Πορθητοῦ κεφάλαιον (Personalità e impero di Mehmed il Conquistatore σ. 607 -

751), τὸ ὁποῖον καὶ κλείει τὴν ὅλην ἱστορίαν. Εἰς αὐτὸ ἐξετάζεται πρῶτον αὐτὸς οὗτος ὁ Πορθητὴς ὡς ἄρχων καὶ ὡς ἄνθρωπος, ἔπειτα ἡ κατάστασις καὶ ἡ κοινωνία κατὰ τοὺς χρόνους του, αἱ τέχναι, τὰ γράμματα καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ τέλος αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὴν Δύσιν. Τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀξιανάγνωστα. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ὁ Πορθητὴς ὑπῆρξε φίλος τῆς ποιήσεως, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, θέτει ὁμως φραγμὸν εἰς τὰς κρατούσας ὀωμαντικὰς ἰδέας περὶ αὐτοῦ, ὡς αὐτὸ τοῦτο Μαικήνα τῆς ἰταλικῆς τέχνης. Ἐπίσης ἀναγνωρίζει τὴν ἀνεξιθρησκείαν αὐτοῦ ἀπέναντι ὄλων τῶν κατακτηθέντων λαῶν, ἥτις δὲν ἐστερεῖτο πολιτικῆς σκοπιμότητος, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκαλλιεργεῖτο ἡ ὑφισταμένη μετὰ τούτων διαίρεσις, ἐν τούτοις τὸν νίζει πολὺ ὀρθῶς ὅτι ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὴν φυσικὴν ἐπιβίωσιν τῶν ἀτόμων, τὴν ὁποῖαν ταῦτα ὤφειλον εἰς τὴν χάριν ἢ τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ κατακτητοῦ. Ἕλληνες καὶ Βούλγαροι, Σέρβοι καὶ Βόσνιοι καὶ Ἄλβανοὶ ἔζων βίον ἄνευ ἱστορίας. Τὸ ἄνθος τῆς νεότητος αὐτῶν ἀπεσπᾶτο διὰ τοῦ παιδομαζώματος καὶ ὑπεχρεοῦτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ σουλτάνου, ὅπου συνεχωνεύετο τελείως μὲ τὴν ἄρχουσαν ξένην ἐθνότητά. Πᾶσα ἐπιστροφή εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον ἦτο ἀπηγορευμένη.

Τὸ ἔργον ἀπευθύνεται κυρίως εἰς τὸ εὐρύτερον ἀναγνωστικὸν κοινὸν τῶν φιλιστόρων καὶ ὄχι εἰς τοὺς εἰδικοὺς ἱστορικοὺς καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀπηλλαγμένον σημειώσεων, παραπομπῶν καὶ παρεκβάσεων, αἱ ὁποῖαι, ἐὰν ἐδημοσιεύοντο, θὰ ἐδιπλασίαζον τὸν ὄγκον αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν μορφὴν ταύτην δὲν παύει νὰ εἶναι αὐστηρῶς ἐπιστημονικὸν καὶ κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν ἐξηκριβωμένον.

Τὸ ἔργον ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον γερμανιστί, δευτέρα δ' ἔκδοσις αὐτοῦ, παρουσιάζουσα ἀρκετὰς βελτιώσεις, ἐγένετο εἰς τὴν γαλλικὴν, τρίτη εἶναι ἡ παρούσα εἰς τὴν ἰταλικὴν. Ἡ μετάφρασις ὑπῆρξεν ἔργον τῆς Ene-lina Polaceo. Καὶ ἡ ἔκδοσις αὕτη παρουσιάζει περαιτέρω βελτιώσεις, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως ἀνάλογος πρὸς τὴν σπουδαιότητα τοῦ περιεχομένου. Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος δὲν ἐφείσθη δαπανῶν διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν τοῦ βιβλίου ἐκτύπωσιν καὶ τὴν διακόσμησιν δι' ὠραιότατων πολυχρῶμων καὶ μὴ πινάκων, ἀντιγράφων παλαιῶν εἰκόνων ἐκ χειρογράφων ἢ καὶ αὐτοτελῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶναι σύγχρονοι πρὸς τὸν Πορθητὴν.

ΣΤΙΑΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Χαριλάου Γεωργ. Τσέκου, ἱατροῦ - παθολόγου, Ἱστορία τοῦ Ἀσβεστοχωρίου. Θεσσαλονίκη, Ἰανουάριος 1957. 8ον μικρόν, σ. 207.

Ἡ ἱστορία αὕτη τῆς γειτονικῆς πρὸς τὴν Θεσσαλονικὴν πολιχνῆς Ἀσβεστοχωρίου εἶναι προῖον τῆς ἀγάπης τοῦ συγγραφέως πρὸς τὴν γενέτειραν. Οὗτος ἐφρόντισε μετ' ἀγάπης καὶ ἐπιμελείας νὰ συλλέξῃ πᾶν ὅ,τι